

Hørings svar til Forslag til ny byggteknisk forskrift (TEK17)

§ 11-2. Risikoklasser.

- **11-2. Risikoklasser**
- Desentraliserte asylmottak i vanlige boliger må vurderes etter risikoen, siden sammensetningen, bakgrunnen, hvor de kommer fra, opplevelser/psykisk helse etc. er så forskjellig ut i fra en vanlig familie at det normalt blir en høyere risiko med å ha slike personer boende i vanlige boliger at det krever en bruksendring fra risikoklasse 4 til 6.

Lasse sitt vedlegg følger under her:

Kan tek. 17 bidra til å avklare forhold som fører til ulik tolkning og praktisering av regelverk i forhold til etablering av desentraliserte asylmottak?

Skrivet omfatter momenter som belyser problemstillingen

Oversendelsesbrev fra Rogaland brann og redning IKS til byggesak i ... kommune vedrørende søknadspiktig bruksendring ifm. etablering og drift av desentraliserte asylmottak. (Se ellers til Stavanger kommunes praksis ift. problemstillingen).

Bakgrunn

For å sikre beboere i asylmottak og flyktninger de tjenester de har krav på, er det nødvendig med et tett og strukturert samarbeid mellom vertskommune, brannvesen, byggesak, eier og driftsoperatøren for asylmottak.

Etter plan- og bygningsloven skal alle mennesker bo trygt og forsvarlig. Det er derfor viktig at også boliger som skal brukes til desentraliserte asylmottak oppfyller visse minimumskrav til kvalitet. Å ta i bruk privatboliger som asylmottak reiser flere problemstillinger etter plan- og bygningsloven.

*Antall beboere, endret risiko og varigheten av bruken vil være relevant. Det er ikke mulig å tallfeste nøyaktig hvor denne grensen går. Et utgangspunkt vil være å vurdere om det har skjedd en økning i antall beboere utover det som følger av en vanlig familiesituasjon. Det er i særlig grad **sikkerhet mot brann og helse** som kan bli påvirket dersom en bolig brukes på annen måte enn tiltenkt, eksempelvis ved at bolig tas i bruk av flere personer enn det den opprinnelig var dimensjonert for.*

En kvalifisert vurdering med hensyn til risiko og bruk vil bidra til løsninger som ivaretar nødvendig kvalitet, herunder helse og brannsikkerhet for beboerne. Dette er i tråd med intensjonen i regelverket og NOU 2012:4 Trygg hjemme – brannsikkerhet for utsatte grupper.

Målet er å redusere risiko (ingen skal brenne inne), dvs. gjøre boforholdene trygge nok ift. bruken. Vi ønsker tiltak som reduserer antall beboere til et akseptabelt nivå-, reduserer sannsynligheten for brann og gir beboerne tidlig varslings og gode rømningsforhold. Vi ønsker ikke at "mange" asylsøkere-, fremmedarbeidere-, arbeidsinnvandrere- eller studenter eller andre, skal bo i eldre "slitte" boliger som i verste fall bare ivaretar minimumskravene til risikoklasse 4 bygg etter "gammelt" regelverk; boliger som bærer preg av å være utformet som hospits/institusjon. Soverom blir ofte utstyrt/utformet som egen boenhet uten branncelleinndeling, uten automatiske sløkkeanlegg og med få røykvarslere med hyppig nedetid.

Omfang:

Oversendelsesbrevet gjelder alle ordinære- og desentraliserte asylmottak i kommunen.

Flere av disse boligene er tilfredsstillende sikret og blir brukt med et akseptabelt risikonivå, og vil således i liten

grad bli berørt av bruksendringen. Utfordringene oppstår i boligene som under tvil eller opplagt har fått endret bruk og risiko, og således ikke ivaretar nødvendig sikkerhet for beboerne.

Dersom kommunen oppdager tilsvarende endret bruk og risiko hos andre (for eksempel fremmedarbeidere, arbeidsinnvandrere, studenter og lignende.) vil samme fremgangsmåte naturligvis gjelde.

Hva påvirker sikkerheten:

- Sikkerhetskultur og beboersammenstning.
- Utstyr og system for oppvarming og matlaging
- System for deteksjon og varsling av brann
- Rømningsforhold.
- Byggets utforming og bruk (er bygget sikret ift. bruken/risikoen)
- Trangboddhet
- Asylsøkerens bakgrunn/ballast og status i søknadsprosessen, evt. avslag. Frustrasjon og fortvilelse, desperate handlinger, rop om hjelp til ansatte og omverdenen.

Generelle problemstillinger/funn ved befaring/tilsyn:

Rømning:

- Ikke rømning via annethvert rom, låste dører.
- Mangelfulle flukt- og/eller rømningsveier.
- Rømningsstige mangler.
- Mer enn 5,0 m fra terreng til vindu uten rømningsstige med ryggbøle.
- Mer enn 7,5 m uten innebygd trappeløsning.

Manglende branncelleinndeling i boliger med flere boenheter (der det er krav om dette).

Varsling:

- Manglende røykvarslere.
- Røykvarslere uten batteri.
- Ikke seriekoblede røykvarslere mellom etasjene.

Valg av risikoklasse for asylmottak

Boliger som benyttes som desentralisert asylmottak, dvs. fremdeles boligformål (men med flere personer enn normalt), skal i utgangspunktet bruksendres til risikoklasse 6. I praksis havner de ofte i risikoklasse 4, hvor det forutsettes at alle beboerne i bygget kjenner rømningsveiene og kan bringe seg selv ut i sikkerhet.

Det presiseres at desentraliserte asylmottak utgjør en risiko som er høyere enn bolig med risikoklasse 4. Utgangspunktet til veiledningen til TEK er at asylmottak plasseres i risikoklasse 6. Dette utypes: *Virksomhet som tradisjonelt faller i en risikoklasse kan unntaksvis, og etter særskilt vurdering, plasseres i en lavere risikoklasse dersom det er få mennesker i byggverket og byggverket er tilrettelagt for rask og enkel rømning og redning. Vurderingen må gjøres av ansvarlig prosjekterende og må være begrunnet og dokumentert.*

Det vil – basert på en dokumentert vurdering – være mulig å plassere et asylmottak i risikoklasse 4 istedenfor 6. Byggverk som benyttes til asylmottak er av svært ulik størrelse, utforming og tilstand. Det vil derfor uansett måtte

gjøres en konkret vurdering av brannsikkerheten i hvert enkelt byggverk.

Relevante momenter ved vurdering av bruksendring

Departementet (Det kongelige kommunal- og moderniseringsdepartement) og brannvesenet er kjent med situasjoner hvor for eksempel eneboliger beregnet på én husstand tilrettelegges for 15-20 mennesker. Dette er et eksempel på bruk som etter departementets oppfatning ligger utenfor det som kan anses som ordinær beboelse, og taler for at det har skjedd en bruksendring. Det presiseres for øvrig at dette kun er et eksempel og således ikke uttømmende. **Brannteknisk vurdering fra engasjert brannrådgivningsfirma vil danne grunnlaget for beboerplan (antall beboere) og byggets sikkerhetsstrategi.**

I desentraliserte mottak ser vi eksempler på:

- Oppskalering av antall rom som defineres/benyttes som soverom, ofte på bekostning av fellesarealer/oppholdsrom. Dette medfører ofte et relativt stort persontall i boligen. I mange tilfeller mellom 15 – 20 personer.
- Dette kan føre til at det blir trangt i ganger og trapperom som følge av lite lagringsplass, tørking av klær, kjøleskap og div. utstyr. Trangboddhet kan føre til frustrasjon og fortvilelse, i ytterste konsekvens desperate handlinger (hærverk evt. påsatt brann), rop om hjelp til ansatte og omverdenen.

Mulige konsekvenser med høyt persontall/trangboddhet:

- Potensiale for alvorlige konsekvenser, tap av mange liv.
- Boligens infrastruktur/kapasitet er ikke tilpasset bruken.
- Soverom holdes ofte låst store deler av døgnet. Dette kan medføre færre rømningsveier enn boligen er tiltenkt/godkjent med.
- Vi er kjent med forhøyet brannrisiko i forbindelse med mottaksdrift, noe som i seg selv tilsier at mottaket ikke kan utstyres/sikres etter minimumskrav for risikoklasse 4.
- Hvert soverom blir ofte utstyrt med elektrisk utstyr og apparater som mikrobølgeovn, vannkoker frittstående ovn, kokeutstyr Tv og lignende. Dette er ofte koblet til skjøteledninger og "padder" da de fleste eldre boliger ikke har et elektrisk opplegg dimensjonert for denne bruken. Totalbelastningen på el-anlegget i boligen vil også ofte bli høyt med det resultat at sikringer ofte slår ut. Dette kan i enkelte tilfeller medføre "kreative" løsninger/modifikasjoner på det elektriske anlegget for å unngå at sikringene går. Dette er selvsagt ulovlig og brannfarlig, men dessverre virkeligheten i enkelte boliger.

I brannsammenheng medfører dette at det må stilles strenge krav til utforming av rømningsvei/utgang og branntekniske tiltak, for eksempel brannalarmanlegg, enn hva som kreves i en 'ordinær' risikoklasse 4 bolig.

Avklaringsmøte, brannvesenet og byggesak, vedrørende innkvartering av asylsøkere

Det er ulik tolkning av de krav og skriv som har kommet fra departement og UDI, det gjør arbeidet vanskelig for kommunene. Det er videre en utfordring for brannvesenet at ulike byggesakskommuner praktiserer ulik praksis. I referat etter avklaringsmøtet som ble holdt 28.01.2016 står det likevel: «Alle er enige om at regelverket er klart når det gjelder krav og tiltak ved bruk av bygg utover normalen og at dette må søkes om for bruksendring. Alle er også enige om at det er viktig at vi har felles forståelse.» Samtlige på møtet var interessert i, og enige om, at det må sendes inn søknad til byggesak om bruksendring.

Særskilt om krav etter helselovgivningen:

Krav til helseforhold i asylmottak er regulert i folkehelseloven og forskrift 25. april 2003 nr. 486 om miljørettet helsevern. Kravene vil være de samme uavhengig av hvilken type asylmottak det er snakk om. Det stilles krav om at virksomhet og eiendom skal drives på en helsemessig tilfredsstillende måte, slik at det ikke medfører fare for helseskade eller helsemessig ulempe. Forskrift om miljørettet helsevern stiller blant annet krav til innelima, renhold, sanitære anlegg og forebygging av skader og ulykker. Det stilles også krav om at institusjoner og virksomheter skal sikre et godt sosialt miljø. Driftsoperatør skal melde til kommunen ved oppstart og ved vesentlig utvidelse eller endring av virksomheten. Det innebærer at dersom driftsoperatør innlemmer nye boenheter i sin virksomhet, skal dette meldes. Kommunen fører tilsyn med kravene i regelverket, uavhengig av om asylmottaket drives av kommunale eller private operatører. Kommunen kan i sin tilsynsvirksomhet gi pålegg om retting, stansing m.v.

Rundskriv H-4/15 Kommuners saksbehandling av asylmottak etter plan- og bygningsloven

Rundskriv H-4/15 antyder at desentraliserte asylmottak kan etableres i ordinære boliger og beholde risikoklasse 4, samtidig som det presiseres at det skal være en lav terskel for å kreve bruksendring. Ordet vesentlig, i *vesentlig endret bruk*, er også fjernet i rundskrivet. Det er i stor grad opp til den enkelte kommune å vurdere hvorvidt og når plikt om bruksendring inntreffer. I disse prosessene har brannvesenet vært en aktiv pådriver if.t. å argumentere for krav om søknadspliktig bruksendring.

Når bolig blir tiltenkt endring til asylmottak bør det søkes om til kommunen og en brannrådgiver bør komme inn og vurdere hvert enkelt tilfelle. Dersom bruken fører til at bygget endrer risiko- og brannklasse etter byggt teknisk forskrift vil dette kunne tyde på at det har skjedd en bruksendring.

Anmodning til byggesak i ... kommune fra Rogaland brann og redning IKS

Rogaland brann og redning IKS har et høyt fokus på brannsikkerhet for utsatte grupper, herunder asylsøkere innkvartert i desentraliserte mottak. Vi vet det er større sannsynlighet for brann i desentraliserte mottak og at konsekvensene kan bli alvorligere med tanke på varsling og rømning. Større sannsynlighet og alvorligere konsekvens fører til en samlet forhøyet risiko. Brannvesenet mener dette fører til endret bruk.

En ordinær bolig som blir brukt som desentralisert asylmottak får dermed, i de aller fleste tilfeller, endret bruk. Konsekvensene av bruksendringen vil bli ulik og det er ønskelig at nivået på sikkerhetstiltakene avklares av byggesak med innspill fra prosjekterende brannrådgiver og evt. brannvesenet.

Brannvesenet har formelt ingen rolle ved byggesaksbehandling, men det er fritt opp til kommunen å benytte den kompetansen ansatte i brannvesenet har til å gi råd i en byggesak. Brannvesenet ønsker med dette oversendelsesbrevet å presisere kommunens ansvar og muligheter i forbindelse med etablering og drift av desentraliserte mottak med særlig hensyn til beboernes brannsikkerhet. Brannvesenet anmoder kommunen å kreve søknadspliktig bruksendring ved etablering av desentraliserte mottak. Da vil hvert bygg kunne vurderes konkret slik at nødvendige tiltak begrunnes og dokumenteres av ansvarlig prosjekterende for å ivareta beboernes brannsikkerhet.

Som nevnt innledningsvis det nødvendig med et tett og strukturert samarbeid mellom vertskommune, byggesak, brannvesen, eier og driftsoperatør ifm. Etablering av ulike asylmottak. Vi har alle felles mål; **ingen skal omkomme i brann.**

---

§ 11-6. Tiltak mot brannspredning mellom byggverk.

- **11-6. Tiltak mot brannspredning mellom byggverk**
- Etterlyser tilbakemelding om byggverk som er forbundet med eller omhyller campingvogner, bobiler mv. ("spikertelt")/fritidsbolig vedr. avstandskravet som det har vært så mye diskusjoner om i brann Norge og på campingplasser. Dibk skulle se på/vurdere dette og komme med tilbakemelding som også etterlyses.

---

§ 11-8. Brannceller.

- **11-8. Brannceller**
- Det er viktig med branncelle hvor det er forskjellige boenheter i boliger og i forhold til egen bolig, ellers går dette ut over sikkerheten som vi har sett i praksis.

---

§ 11-12. Tiltak for å påvirke rømnings- og redningstider.

- **11-12. Tiltak for å påvirke rømnings- og redningstider**
- I boliger er det viktig å ha varsling på hvert, ikke bare sone utenfor soverom. Men i selve soverommet/soverommene som er ekstra viktig å ha, når det er snakk om barn i dyp søvn som ikke vil høre en røykvarsler som ikke er i rommet (det er gjort test med slikt). Vi ønsker oss en bedre dekningsgrad.

---

§ 11-15. Tilrettelegging for redning av husdyr.

- **11-15. Tilrettelegging for redning av husdyr**

- Vi foreslår at det skal hete innsatsveier i hele §'en og ikke rømningsveier. Grunnen til dette er at rømningsveier vanligvis blir benyttet som innsatsveier i en brannsituasjon. Innsatsveier er med på å gjøre innsatsen til brann- og redningsvesenet tryggere. Det er en litt annen situasjon å håndtere husdyr enn mennesker i en brannsituasjon, de reagerer ikke helt likt.
-

§ 11-17. Tilrettelegging for rednings- og slokkemannskap.

- **11-17. Tilrettelegging for rednings- og slokkemannskap**

- Under første ledd, preaksepterte ytelser i punkt 1 - I byggverk som boliger/leilighetsbygg med svalgang, hvor brannvesenet har tilgang til denne svalgangen/rømningsveien, kan sees/tolkes på samme måte som vindu eller balkong?
-